

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.10.2016
COM(2016) 689 final

2013/0028 (COD)

**SPOROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU**

v skladu s členom 294(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije

v zvezi s

**stališčem Sveta glede sprejetja Uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 1370/2007 v zvezi z
odprtjem trga notranjih storitev železniškega potniškega prometa**

(Besedilo velja za EGP)

**SPOROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU**

v skladu s členom 294(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije

v zvezi s

**stališčem Sveta glede sprejetja Uredbe o spremembi Uredbe (ES) št. 1370/2007 v zvezi z
odprtjem trga notranjih storitev železniškega potniškega prometa**

(Besedilo velja za EGP)

1. OZADJE

Komisija je 30. januarja 2013 sprejela celovit sveženj šestih zakonodajnih predlogov za zagotovitev večje kakovosti in izbire na področju železniških storitev v Evropi.

Treba je izboljšati kakovost in učinkovitost železnic, da bi postale privlačnejša izbira za potnike in da bi se spodbudil prehod na druge oblike prevoza. Boljše razmerje med kakovostjo in ceno ter trajnost je mogoče doseči z omejenimi javnimi sredstvi.

Namen svežnja je tudi spodbuditi inovacije v železniškem sektorju EU, da bi se izpolnila pričakovanja uporabnikov. To se bo doseglo na tri različne in med seboj povezane načine:

- (1) z odprtjem domačih trgov potniškega prometa za konkurenco in uvedbo obveznega razpisnega postopka za javna naročila storitev;
- (2) z okrepitvijo neodvisnosti upravljavcev infrastrukture, tako da bodo nadzirale vse glavne funkcije železniškega omrežja in vsem zagotavljale pravičen dostop do železniških storitev;
- (3) z okrepitvijo vloge Agencije EU za železnice, da bo postala „univerzalno okence“ za izdajanje dovoljenj za dajanje vozil na trg in varnostnih spričeval prevoznikom, ki bodo veljala po vsej EU.

Datum predložitve predloga Evropskemu parlamentu in Svetu
(dokument COM(2013) 28 final — 2013/0028 COD):

31. januar 2013

Datum mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora:

11. julij 2013

Datum mnenja Odbora regij:

8. oktober 2013

Datum stališča Evropskega parlamenta, prva obravnava:

26. februar 2014

Datum sprejetja stališča Sveta:

17. oktober 2016

2. CILJ PREDLOGA KOMISIJE

Splošni cilj predloga Komisije za spremembo Uredbe (ES) št. 1370/2007 je izboljšati kakovost storitev v železniškem potniškem prometu in povečati njihovo operativno učinkovitost. To naj bi okrepilo konkurenčnost in privlačnost železnic v primerjavi z drugimi vrstami prevoza ter še naprej razvijalo enotno evropsko železniško območje.

Za dosego splošnega cilja je Komisija predlagala uvedbo obveznih konkurenčnih razpisnih postopkov za sklepanje pogodb o izvajanju javne službe, da bi povečala pritisk konkurence na domačih trgih potniškega prometa. Cilj je povečati učinkovitost in izboljšati kakovost storitev železniškega potniškega prometa. Te ukrepe spremljajo določbe, ki zagotavljajo ugodne okvirne pogoje za konkurenčne razpisne postopke, vključno s pravili o dostopu do železniškega voznega parka.

Predlog Komisije je tesno povezan s predlaganimi spremembami Direktive 2012/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o vzpostavitvi enotnega evropskega železniškega območja (prenovitev), ki uvajajo pravice prostega dostopa za prevoznike v železniškem prometu in krepijo določbe glede upravljanja infrastrukture z vidika izboljšanja nediskriminatornega dostopa do železniške infrastrukture.

3. PRIPOMBE NA STALIŠČE SVETA

Stališče v prvi obravnavi, ki ga je Svet sprejel 17. oktobra 2016, podpira glavne cilje predloga Komisije za izboljšanje kakovosti in učinkovitosti storitev javne službe železniškega potniškega prometa prek uvedbe načela obveznih konkurenčnih razpisov za pogodbe o izvajanju javne službe v železniškem sektorju. Prav tako podpira predlagane določbe, ki zagotavljajo ugodne okvirne pogoje za konkurenčne razpisne postopke.

Čeprav stališče Sveta pri številnih točkah ne gre tako daleč, kot bi si Komisija želela, je treba poudariti, da je pomemben korak naprej v primerjavi s sedanjo Direktivo (ES) št. 1370/2007, in sicer iz več razlogov:

- Komisija je predlagala uskladitev pravil o oddaji naročil za vse vrste prevoza, ki jih zajema Uredba, in uvedbo načela obveznih konkurenčnih javnih naročil v železniškem sektorju. Stališče Sveta podpira predlog Komisije, saj kot glavno načelo uvaja obvezne konkurenčne razpisne postopke za javna naročila storitev v železniškem sektorju in tako odpravlja možnost neposrednega sklepanja pogodb o izvajanju javne službe v železniškem sektorju brez dodatne utemeljitve. Čeprav dopušča več izjem, so te izjeme omejevalne, natančne in objektivno oblikovane ter vsebujejo nekatera varovala za preprečevanje nepoštenega izogibanja načelu konkurenčnih oddaj naročil. Poleg tega besedilo zagotavlja, da ko so neposredno sklenjene pogodbe sklenjene v okviru izjem, povezanih s posebnimi tržnimi strukturami, morajo pogodbe o javni službi uresničevati cilje predloga, tj. izboljševati kakovost in učinkovitost javnih storitev železniškega potniškega prometa. V zvezi s tem stališče Sveta sledi cilju Komisije izboljšati kakovost storitev v železniškem potniškem prometu in povečati njihovo operativno učinkovitost.
- Komisija je predlagala strožja pravila o opredelitvi obveznosti javne službe. Njen cilj je bil, da bi morali pristojni organi pripraviti podrobne načrte javnega prevoza, ki bi opredeljevali cilje politike javnega potniškega prometa. Pristojni organi bi morali na podlagi sklopa meril utemeljiti vrsto in obseg obveznosti javne službe, ki jih nameravajo naložiti izvajalcem javnega prevoza, ter obseg pogodbe o izvajanju javne službe z namenom, da se dosežejo cilji, določeni v načrtih javnega prometa. Stališče Sveta ne gre tako daleč kot predlog Komisije, vendar Komisija priznava, da še vedno

vsebuje jasnejša pravila o opredelitvi in specifikacijah obveznosti javne službe. Besedilo določa tudi splošna merila za pristojne organe pri opredeljevanju obveznosti javne službe, omogoča pa prilagodljivost, kadar je to potrebno.

- Stališče Sveta prav tako zagotavlja pošteno in pregledno zagotavljanje ustreznih informacij vsem ponudnikom, kar zagotavlja enako obravnavanje med razpisnim postopkom. Ta nova določba je v skladu s predlogom Komisije.
- Komisija je uvedla posebne zgornje meje vrednosti neposrednih oddaj naročil za majhen del pogodb v železniškem prometu. Stališče Sveta te zgornje meje določa višje. Vendar Komisija meni, da še vedno ustrezno odražajo logiko, ki omogoča neposredne oddaje naročil, če stroški organiziranja razpisnega postopka presežejo pričakovane koristi.
- Komisija je predlagala, da bi bili pristojni organi obvezani zagotoviti nediskriminatoren dostop do voznega parka, saj je to za prevoznike v železniškem prometu ena glavnih ovir pri sodelovanju v razpisnih postopkih. Stališče Sveta te obveznosti ne uvede, saj bi lahko imela negativen učinek na javne finance. Določa pa obveznost pristojnih organov, da v skladu s postopki konkurenčnih oddaj naročil oceni, ali so potrebni ukrepi za zagotovitev nediskriminatornega dostopa do železniškega voznega parka, ter objavi to oceno. Stališče Sveta ponuja tudi sveženj ukrepov, ki jih pristojni organi lahko uporabijo, da izvajalcem zagotovijo dostop do železniškega voznega parka. Komisija priznava, da stališče Sveta z obveznostjo objave prihodnjih ocen o dostopu do voznega parka uvaja pomembno podlago, ki izvajalcem in Komisiji omogoča, da preverijo, ali so razpisni postopki zagotovili enako obravnavanje vseh izvajalcev.
- Stališče Sveta podpira ustrezne socialne standarde Evropske unije ter nacionalne socialne standarde, ki jih je treba spoštovati, kadar pride do spremembe izvajalca javne službe, ki izvršuje pogodbo o izvajanju javne službe. Komisija te določbe lahko podpre, saj bodo razjasnile obstoječe veljavne socialne pravice in obveznosti.
- Komisija je predlagala hiter začetek veljave načela obveznih konkurenčnih oddaj naročil. Stališče Sveta uvaja daljše prehodno obdobje in odlaga črtanje možnosti brezpogojnih neposrednih oddaj naročil. Rezultat tega je, da bo načelo obveznih konkurenčnih razpisnih postopkov za sklepanje pogodb o izvajanju javne službe v železniškem sektorju začelo veljati šest let po začetku veljavnosti nove Uredbe. Ta odlog bo zakasnil pozitivne učinke novih pravil, vendar bo državam članicam omogočil, da pripravijo trg na te spremembe in tako preprečijo morebitne strukturne težave.
- Komisija je predlagala, naj neposredno sklenjene pogodbe na podlagi izjem za železniški promet prenehajo veljati najpozneje 31. decembra 2022. Komisija obžaluje, da stališče Sveta omogoča, da se te pogodbe izvajajo do svojega izteka. To bo pomenilo, da bodo pogodbe o izvajanju javne službe, neposredno sklenjene do konca prehodnega obdobja, lahko trajale do decembra 2032, kar je dolgo prehodno obdobje. Istočasno pa Komisija ugotavlja, da stališče Sveta zagotavlja zaščito obstoječih pogodbenih pravic in uvaja zaščitne ukrepe za njihovo pravno kontinuiteto.

4. ZAKLJUČEK

Komisija meni, da bo uvedba novih in jasnejših zgoraj opisanih določb kljub pomanjkljivostim v stališču Sveta zagotovila večjo pravno varnost. Prav tako bo predstavljala

trdno podlago za prihodnje izvrševanje odprtja trga železniškega prometa v okviru prometne politike, pa tudi ustreznih konkurenčnih pravil.

Komisija meni, da so spremembe zakonodaje o obveznostih javne službe v železniškem prometu, uvedba načela konkurenčnega sklepanja pogodb o izvajanju javne službe in določbe o ugodnih okvirnih pogojih za takšno sklepanje pogodb pomemben korak k izboljšanju kakovosti in učinkovitosti storitev javnega železniškega prometa v EU. Širša uporaba konkurenčnih razpisnih postopkov za pogodbe v železniškem prometu lahko zagotovi tudi učinkovitejšo porabo javnih sredstev za storitve javnega prometa.

Komisija v duhu kompromisa sprejme stališče Sveta in tako Evropskemu parlamentu omogoči, da končno besedilo sprejme v drugi obravnavi. Komisija namreč meni, da bi sprejetje tako tržnega kot tehničnega stebra v največji možni meri povečalo koristi v smislu kakovosti storitev, učinkovitosti in konkurenčnosti sektorja železniškega prometa.